

Inkontinenskirurgi och injektionsbehandling

Kortversion av årsrapport från GynOp-registret
avseende operationer utförda år 2023

Författare:

Stefan Zacharias

Registeransvarig för delregistret för inkontinenskirurgi
överläkare, Hudiksvalls sjukhus

Figurer och dataanalys:

Statistiker, Registercentrum Norr, Umeå

Redaktör:

Birgitta Renström, nationell koordinator, GynOp, Umeå

Publicerad 2024-10-15

THE SWEDISH NATIONAL QUALITY REGISTER
OF GYNECOLOGICAL SURGERY

Inledning

Denna kortversion av årsrapporten för inkontinenskirurgi i Sverige ska ge en översikt om vilka operationer som registreras och vilka resultat som kan förväntas av respektive metod. Observera att patienterna som ingår i rapporten skiljer sig mellan klinikerna, vilket beskrivs tydligare i den långa versionen av årsrapporten. Det går därför inte att rakt av jämföra klinker utan att känna till dessa skillnader.

Inkontinenskirurgi inom gynekologin innefattar operationer och ingrepp som syftar till att bota eller lindra urinläckage.

Ren produktion visas i absoluta siffror, dvs som antal, där alla kliniker som utför en viss behandlingsmetod är med i figurerna. I figurer där resultat jämförs finns enbart kliniker med där svar är registrerat från minst 10 patienter.

Olika operations-/behandlingsmetoder

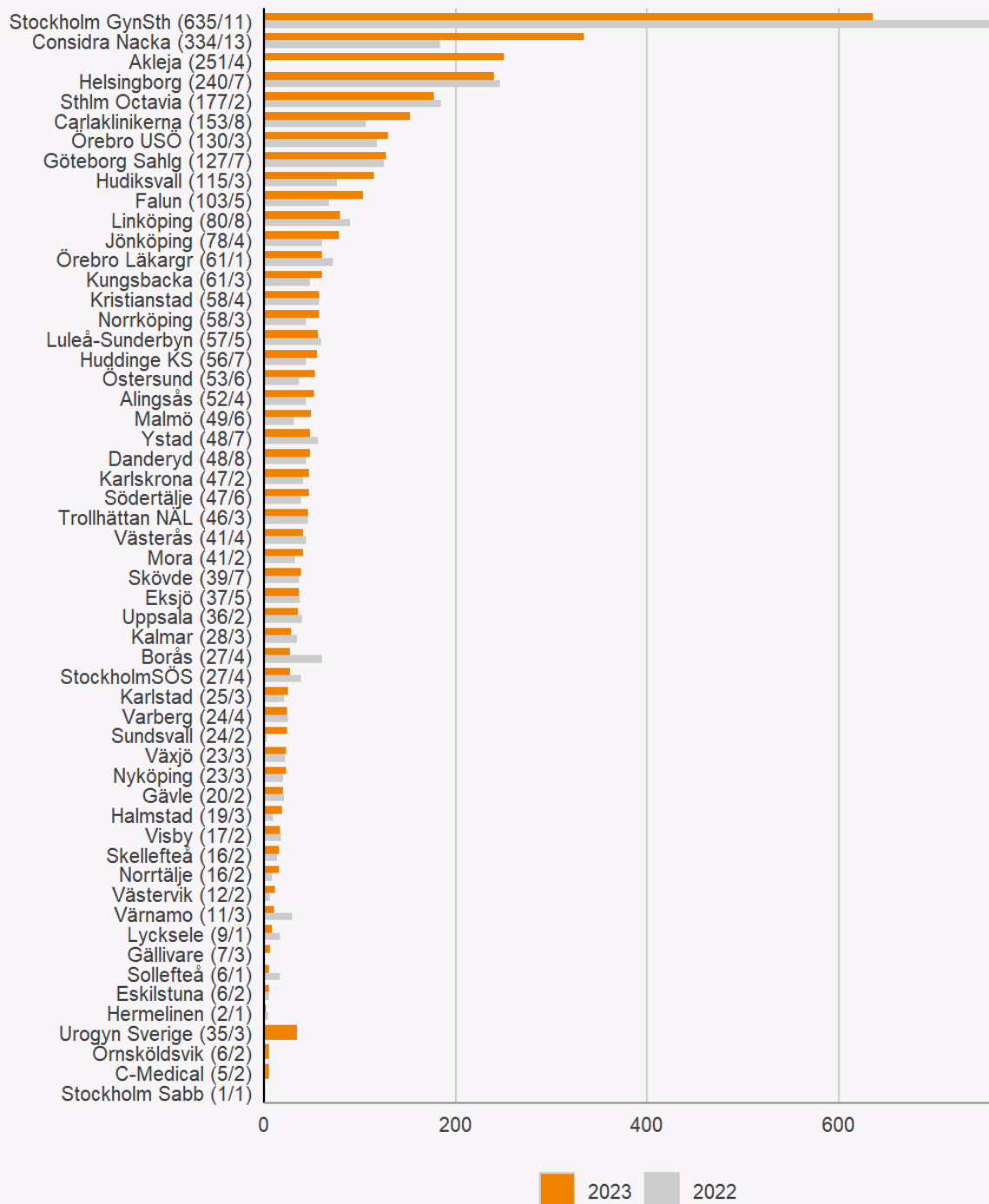
Inkontinensslingor består av ett smalt band av nät i ett plastmaterial som heter polypropylen. Slingan placeras under urinröret för att ge stöd till urinröret och därmed förhindra urinläckage vid ansträngning – till exempel vid hosta, skratt, nysning eller fysisk aktivitet. Beroende på hur slingan placeras kallas de för olika begrepp. TVT-band löper runt urinröret och därefter upp mellan blygdbenet och urinblåsan. Vid TVT-O och TOT löper bandet i stället runt urinröret och därefter runt nedre delen av blygdbenet mot ljumsken.

Injektionsbehandling med Bulkamid har liknande syfte som näten. En gel injiceras på flera ställen på insidan av urinröret, för att bilda upphöjningar, som ska göra urinröret trängre i övre delen mot blåsan. Injektionen görs för att förhindra eller minska urinläckage vid ansträngning på samma sätt som med slingorna. Denna metod används också för patienter där slyngoperation har misslyckats samt för patienter med svårt urinläckage utan att den är tydligt relaterad till ansträngning.

Vid **Botoxinjektioner** i urinblåsan sprutas en liten mängd Botulinumtoxin direkt i blåsans muskulatur. Botox används mot en annan form av urinläckage där patienten har svårt att hinna till toaletten i tid – trängningsinkontinens. Även urinträngningar utan urinläckage kan behandlas med denna metod. Eftersom Botoxeffekten är övergående även vid optimal placering måste behandlingen i regeln upprepas inom några månader.

Antal inkontinensoperationer 2022 och 2023

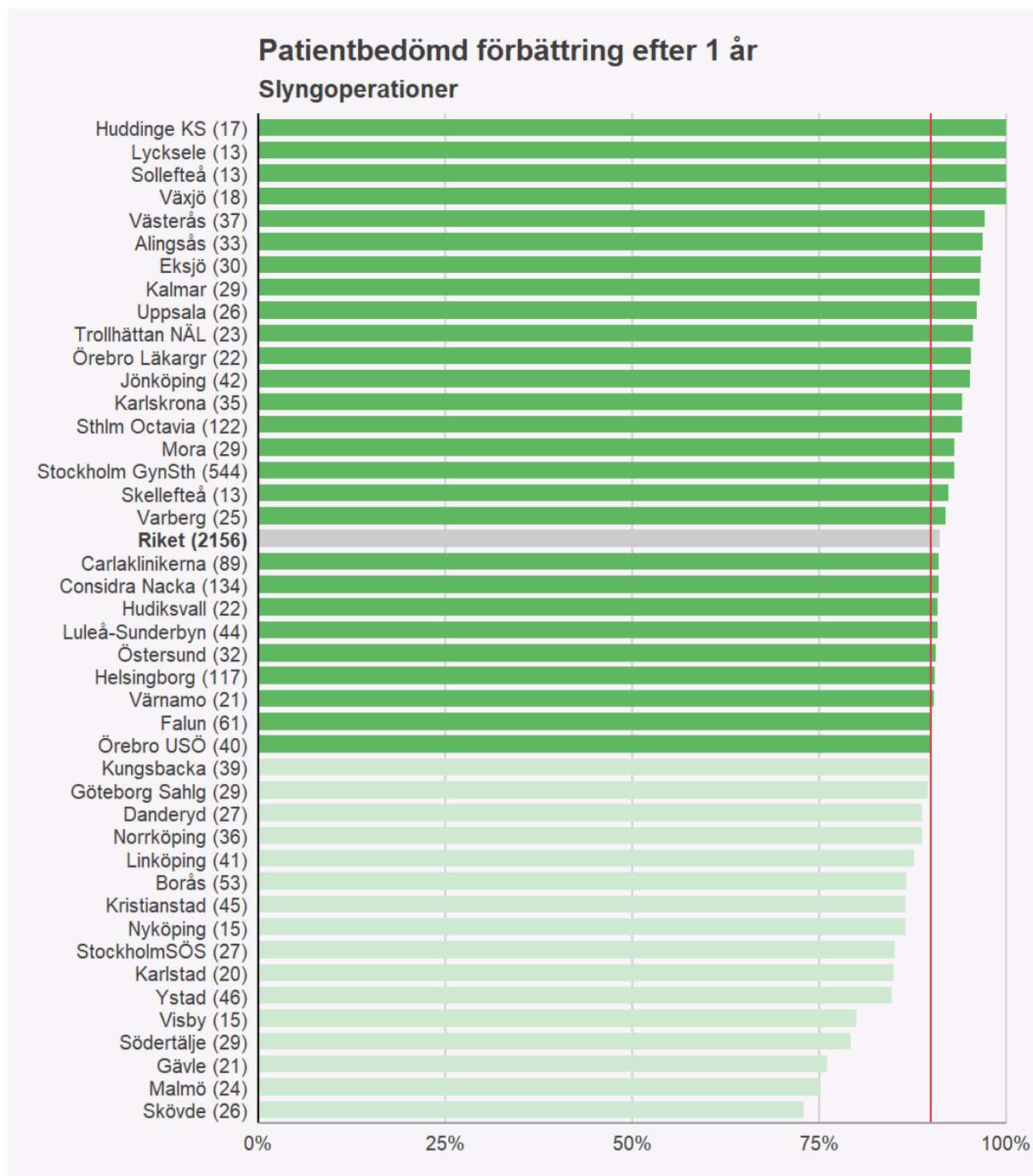
(Opererade 2023 / antal operatörer inom parentes)

Figur 1. Antal registrerade inkontinensoperationer år 2022 och 2023.

Det är många klinker i Sverige som utför operativa behandlingar mot urininkontinens. Antalet utförda operationer varierar dock mellan klinikerna. Denna bild visar samtliga registrerade ingrepp mot urinläckage och hur många läkare som utför dessa ingrepp på respektive klinik. Majoriteten utför enbart nätoperationer. Vilka kliniker som även erbjuder Bulkamidinjektioner och Botox-injektioner visas längre ner i rapporten.

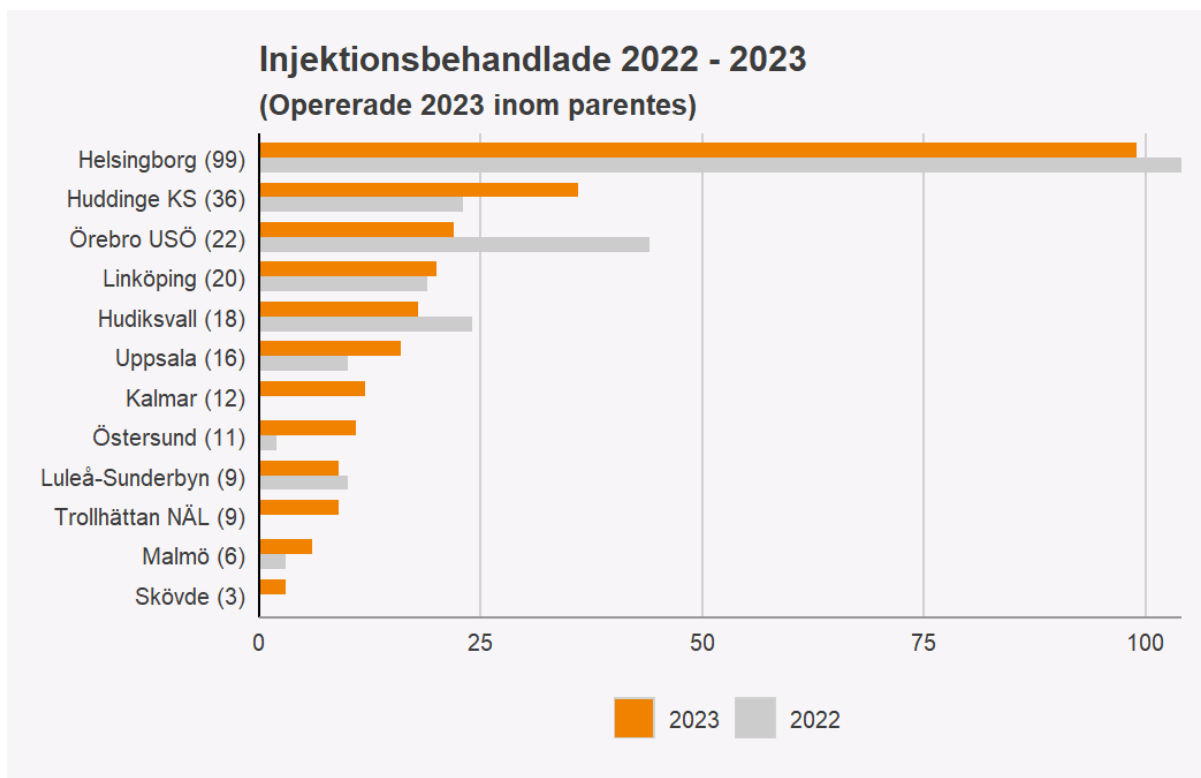
Slyngoperationer

Figur 2. Patientrapporterad förbättring efter 1 år, avseende patienter opererade år 2022.

Operation med en av slyngmetoderna syftar till att bota eller minska ansträngningsläckage. Denna figur visar i vilken utsträckning klinikerna har lyckats med att skapa en förbättring för patienten. Från GynOp har vi satt ett målvärde på 90%. dvs. att målet är att uppnå en förbättring hos 90% av alla opererade patienter inom 1 år efter operationen. Majoriteten av sjukhusen uppnår målvärdet.

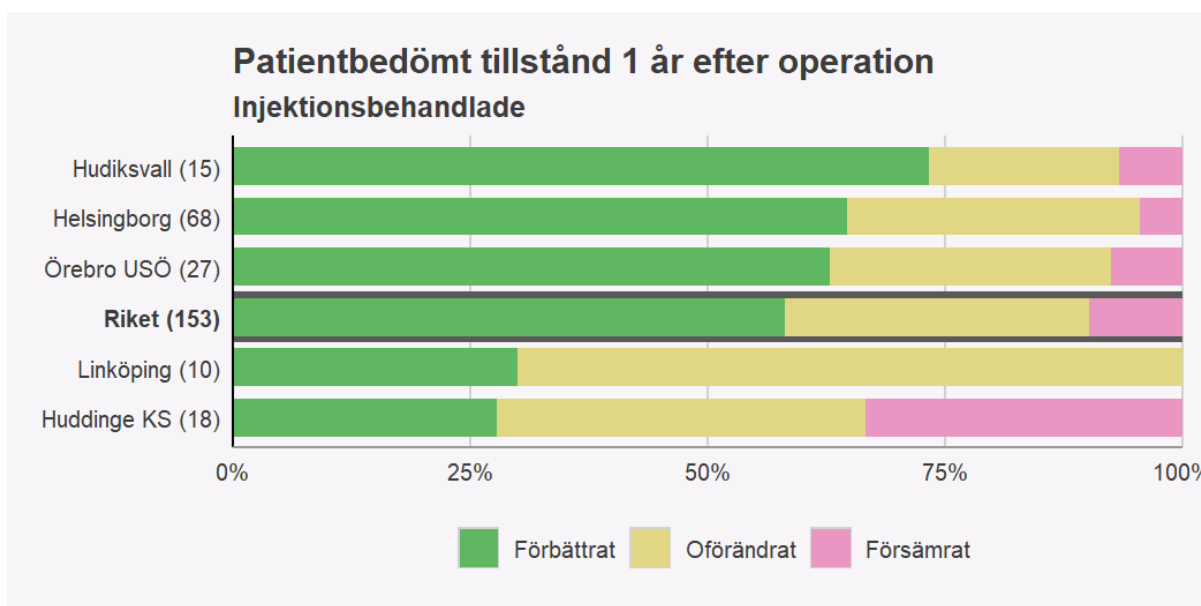
Injektionsbehandling med Bulkamid

Figur 3. Injektionsbehandlade år 2022 – 2023

Dessa kliniker erbjuder även behandling med Bulkamidinjektioner mot ansträngningsinkontinens. Studier har visat att metoden är mindre effektiv mot ren ansträngningsinkontinens, den saknar dock allvarliga komplikationer.

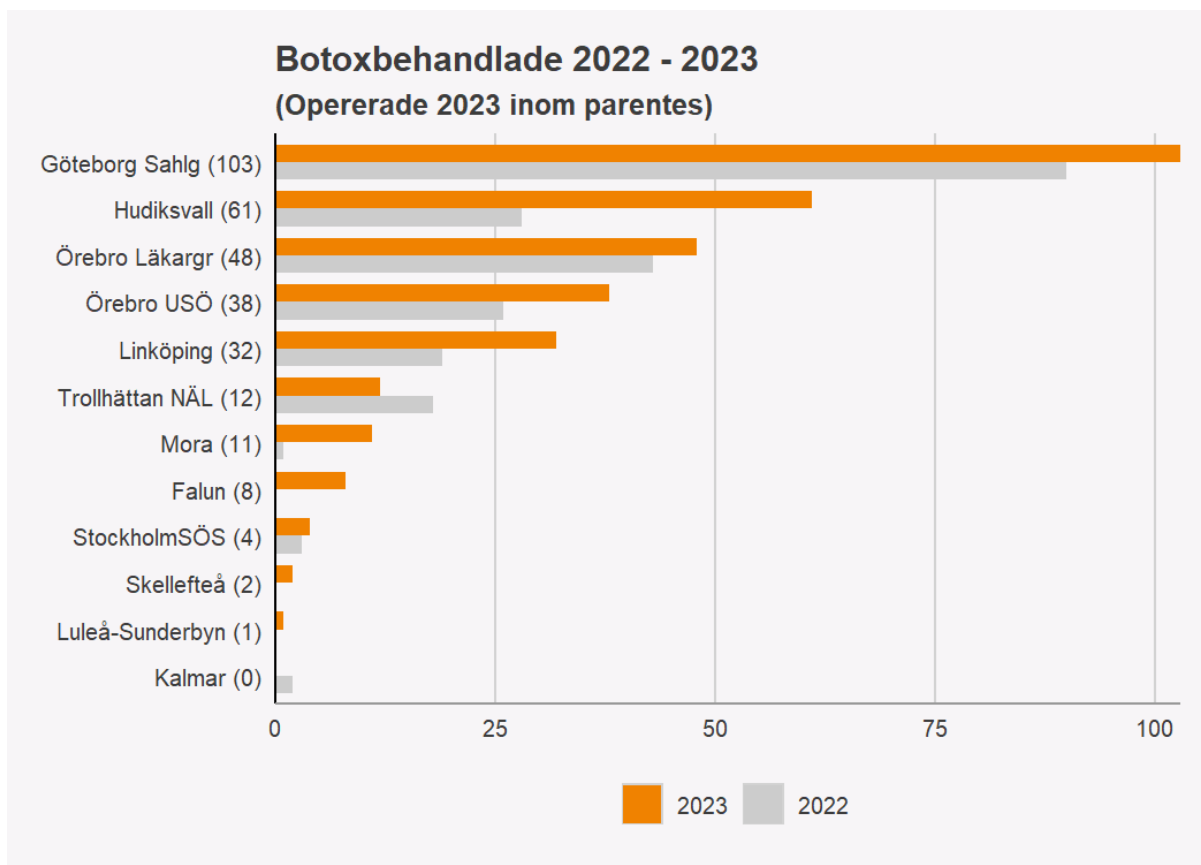
Metoden används även mot svåra fall av urinkontinens när man bedömer risken att misslyckas med en nätoperation som stor. Man kan alltså inte jämföra resultaten rakt av mot nätoperation då patientunderlaget är olika. Mer detaljer finns att läsa om i långa versionen av årsrapporten.

Figur 4. Patientrapporterat tillstånd 1 år efter injektionsbehandling med Bulkamid.

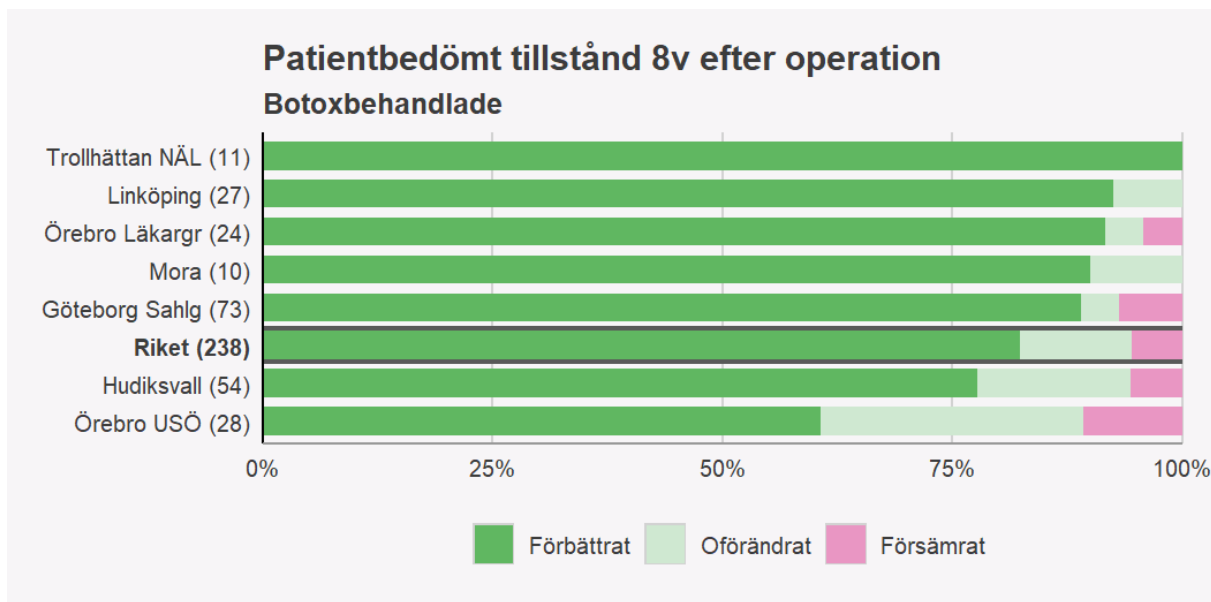
Figur 4 ovan visar om patientens tillstånd har förbättrats ett år efter Bulkamidinjektion.

Injektionsbehandling med Botox

Figur 5. Botoxbehandlade år 2022 – 2023.

I figur 5 visas vilka kvinnokliniker i Sverige som registrerar Botoxbehandlingar. Många Botoxbehandlingar utförs dock på urologiska kliniker och dessa finns inte med i GynOp.

Figur 6. Patientrapporterat tillstånd 8 veckor efter operation

Resultat 8 veckor efter Botoxinjektion visas i figuren ovan. Effekten upphör i regel efter några månader och det krävs därför ofta upprepade behandlingar inom ett år.

Sammanfattning

Det erbjuds olika behandlingar mot ett flertal tillstånd som innebär urininkontinens hos kvinnor i Sverige. Denna kortversion av rapporten ska ge en snabb överblick över vilka sjukhus som erbjuder vilken metod av behandling samt en grov överblick över vilka resultat man kan förvänta för respektive metod.

För djupare jämförelser hänvisar jag till fullversionen av årsrapporten.